

پیشگامانِ علم و ادب
سالِ بیستمِ علومِ اسلامی
مطبوعات و ...

● روزنامہ مطبوعات (۵) / سید فرید قاسمی

گذری و نظری بر مطبوعات - دیروز و امروز - ایران

روزنامه‌نگار

۲۲۴

شماره اول نشریه روزنامه‌نگار از سوی انجمن صنفی روزنامه‌نگاران ایران منتشر شد. «هویت صنفی»، «نگاهی به فعالیتها و اقدامات انجمن صنفی روزنامه‌نگاران»، «کمیته‌های انجمن، نهادی برای حفظ منافع روزنامه‌نگاران»، «انتخاب روز خبرنگار پس از ۲۰ سال»، «استقبال روزنامه‌نگاران از تشکیل صندوق تعاون» عنوانهای مطالب این نشریه‌اند.

کتاب سال روابط عمومی ۱۳۷۷

با سرمایه‌آداره کل تبلیغات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به همت دست اندرکاران مؤسسه اطلاع‌رسانی رویداد رسانه شماره نخست کتاب سال روابط عمومی در ۳۳۲ صفحه و به قیمت ۲۵۰۰ تومان انتشار یافت.

سرفصلهای این کتاب از این قرارند: «رویدادها»، «گزارش»، «مقالات»، «گفت‌وگو»، «آموزش»، «پژوهش»، «گزارشهای ویژه»، «یاد و یادداشت» و «اطلاع‌رسانی».

در یکی از خواندنی‌ترین فصل‌های کتاب سال روابط عمومی با عنوان «یاد و یادداشت» که در بردارنده خاطرات پیش‌کسوتان و صاحب‌نظران روابط عمومی است به نقل از استاد فریدون مشیری که سالها مدیر روابط عمومی شرکت مخابرات ایران بوده‌اند، می‌خوانیم:

«وقتی رییس روابط عمومی شرکت مخابرات ایران بودم در روزنامه اطلاعات از خرابی ارتباط تلفنی در یک شهر، مثلاً تربت حیدریه مطلبی چاپ شده بود. من در پاسخ، برخلاف

گذشته که پوشیدن عیب‌ها هنر بود، اعتراف کردم که مأموران شرکت موفق به رفع عیب و ترمیم دستگاه‌های فرسوده آنجا نشده‌اند. اما برنامه‌ای که برای نوسازی شبکه مخابراتی کل کشور در دست اجراست، ظرف دو سه ماه آینده، تریت حیدریه را هم دربرمی‌گیرد و سیستم ارتباطی آن شهر هم ترمیم خواهد شد. روزنامه، پاسخ را با تیتراژ درشت «وقتی شاعر رییس روابط عمومی می‌شود» چاپ و اعتراف آشکار و صادقانه ما را برای ناتوانی در رفع نقایص تحسین کرد.

ویژه‌نامه اولین سالگرد توقیف روزنامه توس

پیام هامون نشریه چاپ مشهد سی‌وهشتمین شماره خود را به «ویژه‌نامه اولین سالگرد توقیف توس» اختصاص داد.

هاشم آقاجری، حبیب‌الله پیمان، حمیدرضا جلالی‌پور، محمدصادق جوادی حصار، فریبرز رییس‌دانا، صادق زیباکلام، محمدمحسن سازگارا، عزت‌الله سبحانی، احمد صدر حاج سیدجوادی، شیرین عبادی، رضا علیجانی، مهرانگیز کار، سیدحسین موسوی تبریزی، سیدابراهیم نبوی، حسن یوسفی اشکوری، ابراهیم یزدی و گروهی دیگر پدیدآورندگان آثار مندرج در این ویژه‌نامه‌اند.

بانو

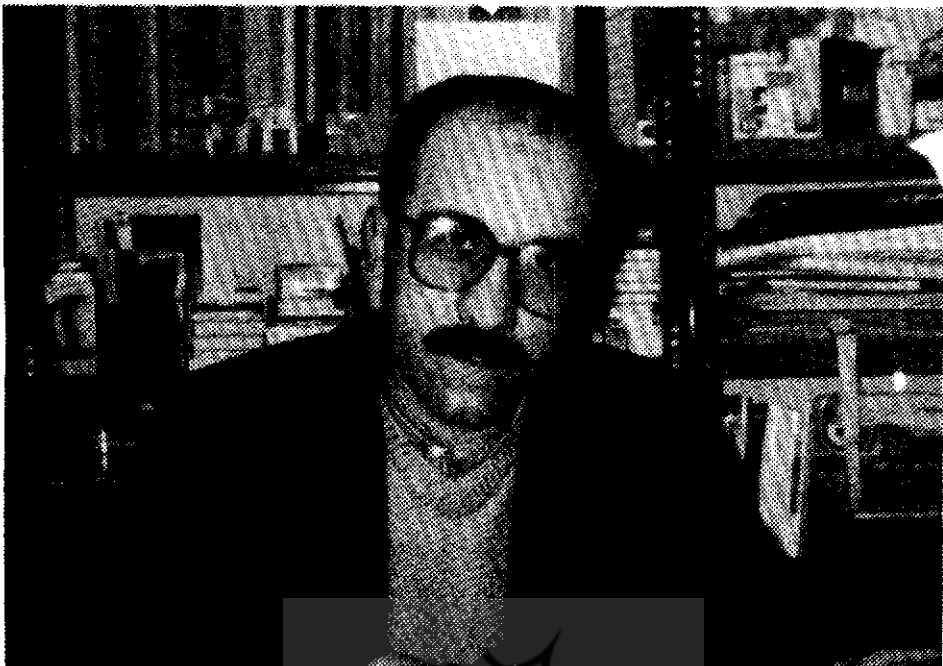
مهرماه ۱۳۷۸ شماره اول مجله بانو در ۸۰ صفحه به قیمت ۳۰۰ تومان توزیع شد. این مجله از حیث شکل و محتوا و چاپ و کاغذ با آنچه که امروز برای بانوان منتشر می‌شود، متفاوت است و بیش از آن که مدعی باشد می‌خواهد زنان را در فعالیتهای اجتماعی و احقاق حقوقشان یاری دهد به مسؤولیت‌های خانگی آنان نظر دارد و مخاطبان خود را بانوانی می‌داند که به خانه و خانواده اهتمام بیشتری دارند.

مجله بانو چهارمین مجله یک مؤسسه مطبوعاتی است که هم‌اکنون مجله‌های صنایع بهداشتی و آرایشی، خورنوش و پوست و مو را منتشر می‌کند.

کتاب جشنواره مطبوعات

دو مجلد کتاب با عنوانهای «آثار برگزیده پنجمین جشنواره مطبوعات» و «کتاب جشنواره ششم مطبوعات» از سوی ستاد برگزاری جشنواره مطبوعات انتشار یافت. کتاب جشنواره پنجم را به این فصلها تقسیم کرده‌اند: «طرح و گرافیک»، «گزارش»، «مصاحبه»، «تیتراژ»، «طنز»، «ادبیات»، «کودکان و نوجوانان»، «جدول و سرگرمی»، «ترجمه به فارسی» و «ترجمه به زبان بیگانه» و در هر فصل نمونه آثار برگزیده را آورده‌اند.

«کتاب جشنواره ششم مطبوعات» نیز افزون بر «مقدمه»، «گزارشی از ششمین جشنواره مطبوعات»، «جدول فراخوان»، «گزارش نظرسنجی از مسئولان غرفه‌ها و بازدیدکنندگان» و

○ سیدفرید قاسمی

«ششمین جشنواره مطبوعات به روایت تصویر» در چهار بخش با این عنوانها ارائه شده است: «فعالیت‌های جنبی نمایشگاه جشنواره مطبوعات»، «آثار نفرات اول ششمین جشنواره مطبوعات»، «معرفی طراح قلم بلورین» و «زندگی‌نامه برگزیدگان رتبه دوم ششمین جشنواره مطبوعات».

سه کتاب درباره تاریخ چاپ گاه‌علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در نیمه نخست سال ۱۳۷۸ سه عنوان کتاب درباره تاریخ چاپ منتشر شد: تاریخ چاپ و چاپخانه در ایران اثر شادروان حسین میرزای گلپایگانی، ناشر گلشن؛ مطالعاتی در تاریخ چاپ تألیف محبوبه بابایی و سهیلا ریسی مبارکه، ناشر گلشن راز؛ و تاریخ چاپ در ایران تألیف شهلا بابازاده، ناشر طهوری.

بوشهر در مطبوعات قاجار

به اهتمام سیدجعفر حمیدی و با سرمایه مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران مجموعه مطالب درباره بوشهر در «سه روزنامه از روزنامه‌های عصر قاجار که بیش از همه، مطالب، مقالات و گزارشهایی در مورد بوشهر و مناطق تابعه آن دارند» با عنوان «بوشهر در مطبوعات عصر قاجار (جنوب، جبل‌المتین، مظفری)» انتشار یافت.

خاطرات مطبوعاتی

دوست عزیزم آقای علی دهباشی که اطلاع داشت مجموعه‌ای از خاطرات روزنامه‌نگاران و دست‌اندرکاران گذشته و امروز مطبوعات ایران را گرد آورده‌ام، با دو ناشر وارد مذاکره شد و آن دو ناشر چاپ مجله‌های اول و دوم مجموعه خاطرات مطبوعاتی را تقبل فرمودند. جلد اول با عنوان صد خاطره از صد رویداد با سرمایه مؤسسه اصالت تنشیر و جلد دوم این مجموعه با نام خاطرات و مخاطرات به همت مؤسسه نشر به‌دید چاپ و منتشر شد. با انتشار این دو مجلد دو‌یست خاطره کوتاه مطبوعاتیان انتشار یافت و با استقبالی که از آن شده است، امیدواریم که مجلدات بعدی نیز در آینده نزدیک انتشار یابند.

پیشینه مطبوعات شهرستانی

در سال جاری از سوی ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی پاره‌ای از استانها با استفاده از فهرستها و راهنماهای مطبوعات ایران سیاهه‌ای از نشریه‌های ادواری در هر استان - از آغاز تا امروز - منتشر شده است.

برخی از این کتابچه‌ها عنوانهای ذیل را دارند:

آشنایی با مطبوعات محلی آذربایجان شرقی؛ پیشگامان فرهنگ اصفهان: صنعت چاپ، انتشارات، مطبوعات؛ صد سال مطبوعات بوشهر، فهرست مطبوعات و نشریات استان خراسان، فهرست نشریات منتشره در استان قم، سیر چاپ مطبوعات در مازندران، تاریخچه مطبوعات استان مرکزی و نشریات محلی استان یزد.

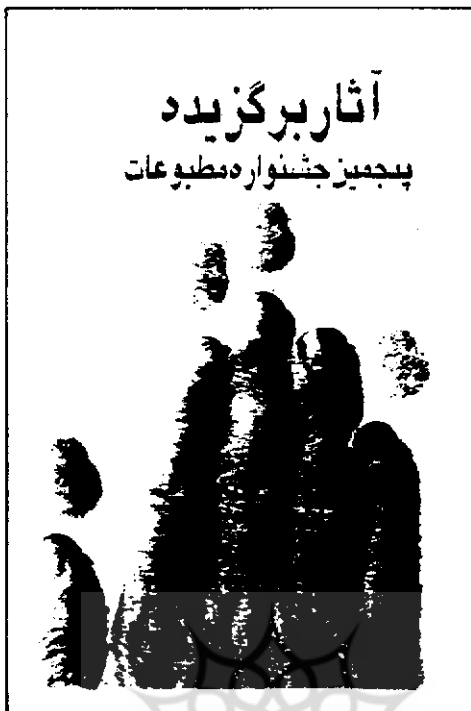
ویژه‌نامه دریچه

ماهنامه دریچه شماره ۱۳ (مرداد ۱۳۷۸) خود را به ویژه‌نامه «عدالت، آزادی، سانسور در مطبوعات ایران» اختصاص داد. «مطبوعات قربانی سیاست»، «خوشبخت ملتی که...»، «تحول مطبوعات در دوره پس از انقلاب اسلامی»، «نشریات وابسته به دولت یا نهادهای انقلابی»، «مذهبی»، «نشریات علمی تخصصی ایران»، «نشریات متعلق به مسئولین و صاحب‌نامان کشور»، «مصاحبه با حجت‌الله جیرودی رئیس هیأت مدیره شرکت دانش‌گستر روز»، «پرتیراژترین روزنامه‌های کشور»، «آزادی در مطبوعات» و گفت‌وگو با دو نماینده مجلس، چهار سردبیر و رئیس انجمن صنفی روزنامه‌نگاران از جمله مطالب این ویژه‌نامه‌اند.

روزنامه‌نگاران امروز

سال ۱۳۷۸ سالی کم‌سابقه و شاید بی‌سابقه از حیث وقوع رویدادهای مطبوعاتی و حجم مطالب منتشر شده درباره مطبوعات است. همه روزه دهها نظر کارشناسانه و غیرکارشناسانه را در روزنامه‌ها پیرامون مقوله مطبوعات و روزنامه‌نگاران می‌خوانیم، که بعضی به خواندن

آثار برگزید پنجمین جشنواره مطبوعات

۲۲۸

می‌ارزد و برخی «به یک بار خواندن هم نمی‌ارزد». در میان مطالب ارزنده «رشته مصاحبه‌های روزنامه پیام آزادی» با «روزنامه‌نگاران باتجربه درباره راههای بهتر ساختن مطبوعات کشورمان» بود که متأسفانه پس از چند شماره ادامه پیدا نکرد. دو دیگر «نتیجه یک نظرسنجی در مورد مشکلات روزنامه‌نگاران» بود که در روزنامه انتخاب چاپ شد. جامعه آماری این افکار سنجی را ۴۰ درصد خانمها و ۶۰ درصد آقایان تشکیل داده‌اند و از نظر سنی ۲۰ درصد (۲۰ تا ۲۵ سال) ۳۰ درصد (۲۵ تا ۳۰ سال)، ۲۵ درصد (۳۰ تا ۳۵ سال)، ۱۵ درصد (۳۵ تا ۴۰ سال) و ۱۰ درصد بقیه بالای ۴۰ سال بوده‌اند. در چهار محور «عدم تأمین اقتصادی»، «امنیت شغلی»، «مدیریت مؤسسات مطبوعاتی» و «انجمن صنفی» در این گزارش می‌خوانیم: «یک روزنامه‌نگار، به خاطر عدم تأمین، مجبور است به چندپیشگی روی بیاورد و این چندپیشگی سمی مهلک برای مطبوعات ماست. صبح باید در روزنامه راستی مطلب بنویسی، بعد از ظهر در روزنامه چپی باید مطلب صبح را نقد کنی و علیه آن بنویسی. تازه خدای ناکرده اگر انگ چپی یا راستی روی پیشانی‌ات بچسبد دیگر واویلاست. ۸۵ درصد از پاسخگویان در پاسخ به این پرسش که آیا تأمین هستید یا نه؟ گفته‌اند که تأمین نیستیم. ۱۰ درصد گفته‌اند دستمان به دهنمان می‌رسد و ۱۵ درصد بی تفاوت بودند.

۸۵ درصد از روزنامه‌نگاران در پاسخ به این پرسش که آیا دارای امنیت شغلی هستید؟ گفته‌اند

که خیر. ۱۵ درصد گفته‌اند روزنامه‌نگاران ما دارای امنیت شغلی هستند و از هرگونه پاسخ‌گفتنی اجتناب کرده‌اند. ۶۰ درصد از روزنامه‌نگاران گفته‌اند که معمولاً سوژه‌های پردردسر را انتخاب نمی‌کنند و تنها دوست دارند که کار خبری انجام دهند، آن هم تنظیم تلکس‌های خبرگزاری. ۳۵ درصد معمولاً دنبال سوژه‌های پردردسر می‌گردند و بیشتر به کارگزارشهای میدانی می‌پردازند. ۵ درصد بقیه هم بی‌تفاوت بوده‌اند.

۷۸ درصد از پاسخگویان در پاسخ به این پرسش که مدیران مطبوعاتی براساس چه ضوابطی تعیین می‌شوند گفته‌اند که هیچ ضابطه خاصی حاکم نیست و بیشتر کسانی که مدیر مسئول می‌شوند با القبای مطبوعات بیگانه هستند و تنها به خاطر استفاده از تریبون مطبوعات و پیشبرد اهداف سیاسی، مدیرمسئول شده‌اند.

۲۰ درصد گفته‌اند مدیران مطبوعات براساس مصالح جناحی انتخاب می‌شوند و خیلی نیاز به مهارت مطبوعاتی ندارند. ۲ درصد بقیه هم بی‌تفاوت بوده‌اند.

۷۰ درصد از روزنامه‌نگاران در پاسخ به این پرسش که وجود یک انجمن تا چه حد می‌تواند مفید باشد، گفته‌اند که وجود یک انجمن که وابسته به هیچ گروه و جناحی نباشد می‌تواند بسیاری از معضلات روزنامه‌نگاران را حل کند. ۲۵ درصد گفته‌اند هر انجمنی که برای روزنامه‌نگاران به وجود بیاید بعد از مدت کوتاهی رنگ و بوی جناحی به خود می‌گیرد و عملاً کارکرد صنفی خود را از دست می‌دهد و ۵ درصد بقیه هم بی‌تفاوت بوده‌اند.

در پایان این گزارش آمده است که: «۷۸ درصد از روزنامه‌نگاران ما دو شغله و چند شغله هستند، و ۲۲ درصد یک شغله‌اند». مشروح این گزارش را در روزنامه انتخاب (ش ۱۶۳، سه‌شنبه ۴ آبان ۱۳۷۸، ص ۸) می‌توان خواند. اگر به سراغ این گزارش رفتید لطفاً در همان صفحه «رادیو دو موج و ترانه‌های دلخوشی» را هم بخوانید.

روزنامه‌نگاران فیلمساز

پس از یک دوره رکود در سینمای ایران، در نیمه نخست سال ۷۸ گروه‌های بسیاری با سینما آشتی کردند و برای تماشای فیلم راهی سینما شدند. نکته چشمگیر در این ماجرا موفقیت روزنامه‌نگارانی بود که در عرصه سینما نیز فعال‌اند: سید غلامرضا موسوی روزنامه‌نگار با سابقه و سردبیر هفته‌نامه سینما و فریدون جیرانی معاون سردبیر و از فیلمنامه‌نویسان و منتقدان برجسته سینمای ایران با فیلم قرمز، رسول صدرعاملی با فیلم دختری با کفشهای کتانی با اقبال عمومی مواجه شدند. از دیگر فیلمهایی که به زودی اکران خواهد شد و به یک مطبوعاتی تعلق دارد فیلم بازیگر است با بازیگری حبیب اسماعیلی که در صورت موفقیت این فیلم قابلیت‌های مطبوعاتی‌ها در عرصه سینما بیش از پیش نمایان می‌شود.

اخیراً در مجله فیلم و هنر (ش ۱۳، آبان ۱۳۷۸، ص ۲۱ تا ۲۶) در مطلبی با عنوان «منتقدین، روزنامه‌نگارها و سینمای ایران» به مطبوعاتی‌هایی که به عالم سینما روی آورده‌اند، پرداخته‌اند. در این گزارش درباره سوابق مطبوعاتی و سینمایی پرویز خطیبی، مهدی سهیلی، زمانی آشتیانی، حسین مدنی، هوشنگ کاووسی، خسرو پرویزی، اسماعیل پورسعید، احمد شاملو، اسماعیل ریاحی، منوچهر کی‌مرام، ماردوک الخاص، روبرت اکهارت، هژیر داریوش، منوچهر طیب، هوشنگ بهارلو، علی عباسی، منوچهر مطیعی، پرویز دوائی، پرویز نوری، بهرام ری‌پور، سیروس قهرمانی، سیروس الوند، فریدون جیرانی، م. صفار، بیژن امکانیان، رسول صدرعاملی و جلال مقدم مطالبی می‌توان خواند.

مجله‌ها

دهها هزار گزارش تاکنون در مطبوعات ایران چاپ شده‌اند که بیشترین آنها حتی در روز انتشارشان نیز طرف توجه قرار نگرفته‌اند و به محض تولد مرده‌اندا بسیاری از گزارشها در ایام نشرشان با اقبال مواجه شده‌اند اما چون تاریخ مصرف داشته‌اند پس از یک روز، یک هفته و یا یک ماه از خاطر افراد زدوده شده‌اند. نادر گزارشهایی نیز در مطبوعات گذشته و امروز ایران داریم که نه تنها در زمان انتشارشان بلکه سالها پس از آن و بهتر است بگوییم برای همیشه ارزش و اعتبار خود را حفظ می‌کنند و به مرور زمان بر قدر و قیمت آنها افزوده می‌شود. یکی از این گزارشها مجله مجله‌هاست که به ضمیمه مجله سپید و سیاه به مطبوعات ایران در دهه چهل اختصاص دارد. اسماعیل جمشیدی پدیدآورنده این مجموعه در صفحه دوم این ضمیمه نوشته است:

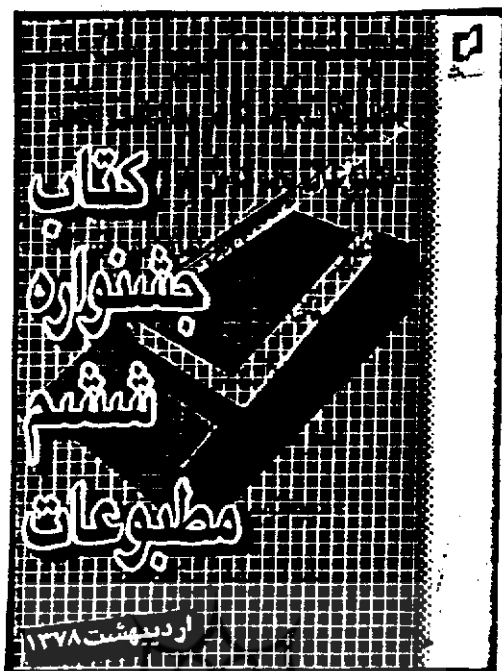
و آقای سردبیر...

رپورتاژی که چهل روز قبل تهیه آن را به من محول نموده بودید، اکنون تهیه و تنظیم آن به پایان رسیده است، اما قبل از آن که رپورتاژ را بخوانید خواهش می‌کنم به این چند نکته توجه فرمایید:

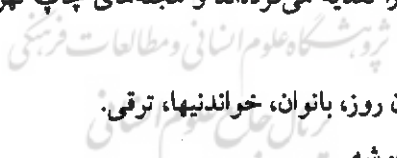
۱- بدون شک همکاران عزیز و گرامی ما شایسته معرفی مفصل تری می‌باشند اما از آنجا که این رپورتاژ جنبه اطلاعات عمومی نیز دارد و در ضمن صفحات مجله دوم محدود است ناچار به همین مختصر اکتفا می‌شود.

۲- همکاران عزیز ما همه با ارزش و گرامی هستند در معرفی آنها من به ترتیب تاریخ انتشار [مجله]شان شروع به نوشتن کردم و به امید این که این روش را همه بپسندند.

۳- آخرین مطلب این که این یکی از پردردسرتترین رپورتاژهای چند ساله اخیر بوده است که درست چهل روز وقت مرا گرفت و اول مهر تهیه آن به پایان رسید.

بنابراین تمام مطالب آن مربوط به تا آخر شهریور می‌باشد و از اول مهر هر حادثه و اتفاق و مطلب تازه‌ای که باشد در این رپورتاژ نیامده است. با تشکر اسماعیل جمشیدی.»
 در آغاز این گزارش ما درمی‌یابیم که در آن روزگار «ششصد نویسنده، خبرنگار، مترجم و عکاس هجده مجله هفتگی» را تغذیه می‌کرده‌اند و مجله‌های چاپ تهران در این روزهای هفته منتشر می‌شده‌اند:

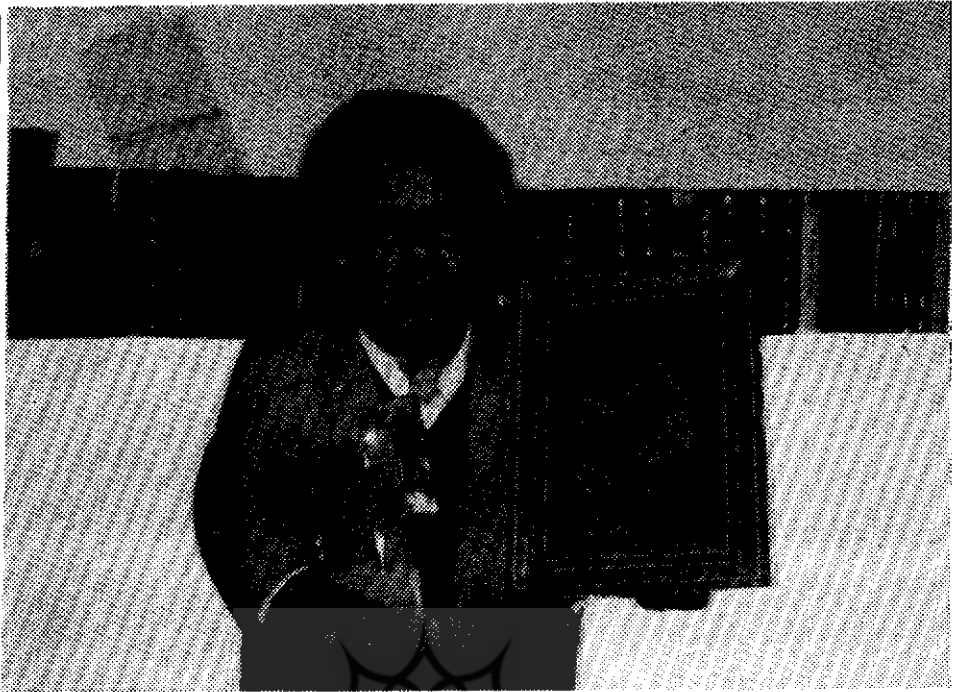

«شنبه - کیهان ورزشی، زن روز، بانوان، خواندنیها، ترقی.
 یکشنبه - کیهان بچه‌ها، خوشه.
 دوشنبه - فردوسی، جوانان امروز، روشنفکر، صبح امروز، امید ایران و ورزش و زندگی.
 سه‌شنبه - بامشاد، خواندنیها، اطلاعات کودکان
 چهارشنبه - تهران مصور، سپید و سیاه، فیلم و هنر، ستاره سینما.
 پنج‌شنبه - اطلاعات هفتگی.»
 در این گزارش ارزنده که امید است به مناسبتی تجدید چاپ شود و در دسترس امروزیان قرار گیرد، اطلاعات ذیقیمتی درباره مجله‌های هفتگی ایران در دهه چهل می‌توان یافت، همچنین چاپ حدود یکصد و پنجاه عکس بر مزیت‌های این مجموعه افزوده است.

نخستین شماره مریخ در روز «دوشنبه پنجم شهر محرم الحرام سنه ۱۲۹۶ هجری قمری» در چهار صفحه به قطع ۲۱×۳۴/۵ با دو ستون و یک پاورقی با عنوان «تاریخ قیاصره» منتشر شد. بر سرلوحه این نشریه و در دو سوی عنوان آن، افزون بر تاریخ انتشار نشریه می‌خوانیم: «ادای قیمت سه قسط سالیانه نه هزار دینار [۱] قیمت اعلان سطرى پنجشاهی [۲] چاپ سنگی، محل چاپ: تهران، [۳] دارالطباعة خاصه در ارک همایون [۴] هر کس اخبار مفیدی به اداره نظامی بفرستد به اسم خود او نوشته می‌شود». در زیر سرلوحه «مشى» نشریه نیز چنین آمده است: «روزنامه مریخ حاوی وقایع رسمیه نظامی عساکر دولت علیه ایران و ترجمه تلگرافهای رسمیه دول و جامع بعضی فصول مرتبط به انتشار علوم متداوله در فرنگستان و غیره و برخی مطالب که راجع به مدنیت و حقوق انسانیت است می‌باشد و در ذیل تاریخ قیاصره رومیة الکبری که تاکنون به زبان فارسی ترجمه نشده و در خاتمه جنگ آخر که مابین روس و عثمانی رو داده مسطور است».

دست‌اندرکاران مریخ در سرمقاله نخست خاطر نشان ساخته‌اند که این نشریه مسیر «روزنامه نظامی» را دنبال می‌کند و انتشار مریخ را برقراری مجدد روزنامه نظامی قلمداد کرده‌اند. متن این سرمقاله چنین است: «مدتی این مثنوی تأخیر شد مهلتی بایست تا خون شیر شد [۱] روزنامه نظامی که مرآت اطوار و حالات و حاکی مراتب ترقیات کلیه اهالی نظام ظفر انتظام است و افراد قشون نصرت‌نمون از صاحب‌منصب و تابین در هر مرتبه که باشند از تعلیمات و مطالب آن می‌توانند بهره‌مندی حاصل نمایند چند گاهی وجدان مانع و فقدان مقتضی باعث ترک و انتشار آن آمد این اوقات که به طور اهمیت ترتیب و تکمیل دوایر دولتی به توجهات مخصوصه بندگان اعلیحضرت قویشوکت شاهنشاهی خلدالله ملکه و سلطانه مزیت اختصاص دارد اداره جلیله نظام که دائماً به وضعی خاص مورد توجه ملوکانه بوده و هست لوای اعتلا برافراشته و همت بر انتظام و انتساق جزئی و کلی امور گماشته بروز و اظهار این معنی را روزنامه نظامی مجدداً برقرار و موجب اشتهار و انتشار اخباری اهالی نظام و مولفات و نوشته‌جات مفیده حاوی مطالب جنگی و لشکرکشی و تشکیل اردوها از روی علم و طرح و نقشه دانشمندان فن و نکات و بیانات دیگر و ذکر دریافت مناصب عالیه چاکران محترم و جان‌نثاران معظم استان معدلت بنیان همایون و شرح خدمات و زحمات و رنج اغتراب و اسفار ایشان بهر دیار می‌گردد».

در سال ۱۲۹۶ ق مجموعاً ۱۳ شماره مریخ منتشر شده است و شماره ۱۴ این نشریه تاریخ «سه‌شنبه ۲ محرم الحرام سنه ۱۲۹۷» را دارد. در دوره سال اول مریخ اخبار نظامی، بعضی از نامه‌های رسیده و گهگاه شعر دیده می‌شود و عمدتاً هر شماره نشریه با این عبارت پایان

● جهانگیر پارساخو

می‌پذیرد: «رییس کل دارالطباعة و دارالترجمه ممالک محروسه ایران صنیع الدوله محمّد حسن» که حکم شناسنامه نشریه را دارد. اما باید دانست حدود ده نفر برای انتشار مریخ یاری می‌رسانده‌اند چنانچه در سالنامه دولت علیه ایران (ش ۶، سال ۱۲۹۶، ضمیمه جلد سوم مرآت البلدان، ص ۴۶) آمده است:

«میرزا سیدحسن مستوفی و مباشر روزنامه مریخ و علمی [۴] میرزا محمدحسین ادیب ملقب به فروغی منشی و مصحح روزنامه علمی و مریخ [۴] میرزا محمدناظم اداره روزنامجات [۴] میرزا طاهر کاتب روزنامه مریخ [۴] میرزا عباس استاد طبع [۴] فراشان و محصل اخبار دو نفر [۴] اردل و فراشان روزنامه چهار نفر».

روزنامه مریخ مجموعاً ۱۸ شماره منتشر شد. تاریخ شماره ۱۸ «چهارشنبه ۱۶ جمادی‌الثانی ۱۲۹۷» است. یکی از ویژگیهای مریخ این است که در هر شماره فهرست مندرجات آن شماره را زیر سرلوحه آورده‌اند. مثلاً در زیر سرلوحه شماره ۱۸ آمده است: صورت امتیازات و خلعت و نشان و مواجب و انعام مرحمتی که در سلام امتحان مدرسه مبارکه دارالفنون لوی‌تیل به تاریخ شنبه ۱۴ شهر جمادی‌الاول از قرار ذیل است [...]».

چکیده تمام مندرجات دوره کامل این نشریه را در جلد نخست چکیده مطبوعات ایران تألیف نگارنده می‌توانید بخوانید.

قضاوت تاریخ

کتاب قضاوت تاریخ: از آقامحمدخان تا محمدرضا شاه تألیف اسماعیل رزم آسا با سرمایه نشر علم انتشار یافت. در این کتاب «حیات بهار در عرصه سیاست و فرهنگ»، «فضای مطلوب برای آزادی مطبوعات یا آزادی قلم» و «تاریخ مطبوعات خراسان» را می‌توان خواند.

جهانگیر پارساخو

جمعه ۲۱ آبان ماه ۱۳۷۸ جهانگیر پارساخو روزنامه‌نگار و طراح جدول کلمات متقاطع و سرگرمی در مطبوعات ایران پس از ۴۸ سال تلاش و کوشش مطبوعاتی در سن ۶۵ سالگی در تهران دارفانی را وداع گفت.

پارساخو در ۱۳ مرداد ۱۳۱۳ در رشت به دنیا آمد. شماره شناسنامه‌اش ۳۱۳ بود. در ۱۳ اردیبهشت ازدواج کرد. در ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۵ در جشنواره مطبوعات جایزه گرفت و آخر سر نیز در آستانه ۱۳ نوامبر ۱۹۹۹ به سرای باقی رفت، خدایش رحمت کند.

پس از درگذشت زنده‌یاد پارساخو گروهی از روزنامه‌نگاران حق‌شناس درباره وی مطالبی نوشتند. اما نوشته آقای علی اکبر قاضی‌زاده با عنوان «راحت شد، آن بزرگمرد کوچک» وصف حال و روزگار او بود. برای شادروان پارساخو علو درجات و برای خانواده صبورش شکیبایی

۲۳۴

روزنامه خاطرات امین لشکر

(میرزا قهرمان امین لشکر)

مربوط به سالهای ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ قمری

(توقف در تبریز)

به اهتمام ایرج افشار و محمدرسول دریاکشت

مرکز چاپ و پخش انتشارات اساطیر - ۸۸۲۱۴۷۳